

JUSTITS MINISTERIET

Justitsministeren

Søfartens Ledere
Havnegade 55
1058 København K

Dato: 17-05-2011
Sagsnr.: 2011-739-0990
Dok.: JAU40792

Kære Frits Ganzhorn

Tak for dit brev af 17. februar 2011 om retsforfølgning af pirater og straf for forsøg på pirateri, som jeg besvarer efter aftale med forsvarsministeren, som dit brev jo også var stilet til.

I brevet rejser du en række spørgsmål vedrørende anklagemyndighedens beslutning om ikke at retsforfølge de 6 somaliere, som blev pågrebet af Esbern Snare i forbindelse med en konkret aktion i Aden-bugten kort før nytår, og du opfordrer samtidig til, at dansk lovgivning ændres, således at der i højere grad kan straffes for forsøg på pirateri.

Jeg kan af principielle grunde ikke udtale mig om anklagemyndighedens vurdering af den konkrete sag, som du henviser til i dit brev, men vil blot anføre, at det efter retsplejelovens regler er anklagemyndighedens opgave at påse, at strafskyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted, jf. retsplejelovens § 96, stk. 2. Det er i den forbindelse op til anklagemyndigheden at vurdere, om der vil være udsigt til ved en domstol at kunne føre bevis for, at vedkommende uden nogen rimelig tvivl kan anses for skyldig.

Denne vurdering af, om der er rimelig udsigt til domfældelse i en sag om pirateri, beror på den enkelte sags konkrete omstændigheder.

For så vidt angår mulighederne for at straffe for forsøg kan jeg oplyse, at dansk strafferet giver endog meget vide muligheder for at straffe for forsøgshandlinger.

Det følger således af forsøgsbestemmelsen i straffelovens § 21, at handlinger, som *sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse,*

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

straffes som forsøg, når handlingen ikke fuldbyrdes. Bestemmelsen forudsætter, at der foreligger en vis konkretisering af gerningsmandens forsæt til at begå forbrydelsen, men det er ikke nødvendigt, at gerningsmanden har planlagt forbrydelsen, så den tidligt i forløbet er klart bestemt ved f.eks. tid og sted, middel og offer.

Ifølge retspraksis kan det således være strafbart at foretage forskellige forberedelseshandlinger til en forbrydelse f.eks. ved anskaffe sig eller medbringe genstande eller værktøj, som kan bruges til kriminelle gerninger. Det kan desuden være strafbart at indfinde sig på et gerningssted eller begive sig af sted mod et gerningssted med den hensigt at begå en forbrydelse. Det afgørende er, at det kan bevises, at gerningsmanden har haft forsæt til at begå den fuldbyrdede forbrydelse i forbindelse med udførelsen af forsøgshandlingen.

På den baggrund er det min opfattelse, at der ikke er grundlag for at overveje en udvidelse af forsøgsreglerne med henblik på at sikre retsforfølgningen af pirater.

Der skal imidlertid ikke herske nogen tvivl om, at regeringen fuldt ud deler jeres opfattelse af, at det er af afgørende betydning – ikke bare for Danmark og danske interesser – men for den samlede indsats for bekæmpelse af pirateri, at formodede pirater bliver undergivet retsforfølgning og på denne måde bliver stillet til ansvar for deres gerninger.

Jeg kan oplyse, at Justitsministeriet netop har nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter for forsvaret og anklagemyndigheden, som har fået til opgave at udarbejde et sæt retningslinjer for de danske flådestyrkers håndtering af sager, der kan føre til retsforfølgning af pirater i Danmark. Retningslinjerne er endnu under udarbejdelse, men forventes bl.a. at indeholde konkrete anvisninger på fastlæggelse af straffemyndighed (jurisdiktion), indsamling af beviser, kommunikation mellem myndigheder mv. med henblik på at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af en eventuel straffesag i Danmark.

Derudover arbejder Danmark aktivt internationalt for at forbedre mulighederne for at retsforfølge pirater, særligt i kraft af Danmarks formandskab for den juridiske arbejdsgruppe under den internationale kontaktgruppe for pirateri ud for Somalias kyst. Formandskabet for arbejdsgruppen varetages af Udenrigsministeriet, og arbejdsgruppen har mødtes 7

gange inden for de seneste 2 år med henblik på at finde praktiske løsninger på de juridiske udfordringer forbundet med pirateri.

Som led i bestræbelserne på at forbedre mulighederne for at retsforfølge pirater har det i internationalt regi været overvejet, om der bør indføres regler, som forpligter staterne til at have straffemyndighed i sager om pirateri, selvom handlingen ikke har nogen tilknytning til den enkelte stat (universel jurisdiktion). De fleste medlemmer af den ovennævnte arbejdsgruppe – herunder Danmark – støtter imidlertid en model, hvor piraterne retsforfølges i lande i regionen. På det seneste møde i arbejdsgruppen i begyndelsen af marts blev der opnået enighed om en model, hvor pirater retsforfølges i ét land og efterfølgende overføres til afsoning i FN-byggede fængsler i Somalia (Puntland og Somaliland). At afsoning kan ske i Somalia vil betyde, at de regionale lande vil være villige til at retsforfølge i større omfang. Endvidere overvejes det i øjeblikket – som opfølgning på rapporten fra FN's særlige piratudsending Jack Lang – at placere en somalisk pirateridomstol uden for Somalia med henblik på at retsforfølge pirater dér.

Efter gældende dansk ret vil der som udgangspunkt være dansk straffemyndighed i de sager om pirateri, hvor handlingen har en eller anden form for tilknytning til Danmark, herunder hvis det angrebne skib sejler under dansk flag, eller hvis besætningen eller passagerne har dansk statsborgerskab eller bopæl her i landet. Der er således ikke universel jurisdiktion for pirateri i dansk strafferet. Hvis Danmark på et senere tidspunkt ved en international aftale måtte blive forpligtet til at have universel jurisdiktion i sager om pirateri, vil sådan straffemyndighed indtræde automatisk i henhold til straffelovens § 8, nr. 5.

Som du sikkert ved, vil regeringen inden længe fremlægge en samlet dansk strategi for pirateri-bekæmpelse med fokus på tre overordnede målsætninger om at 1) bekæmpe pirateri, 2) beskytte dansk og international skibsfart og 3) bidrage til, at de berørte lande i regionen på sigt bliver i stand til selv at varetage disse opgaver. Det er hensigten, at strategien skal sikre en sammenhængende, langsigtet og fremadrettet dansk indsats for bekæmpelse af pirater.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed